

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. J. van den Broek, L. Doedes, P. L. Dubourcq,
G. D. Jordens, J. F. Ligtenberg, Ch. J. I. M. Welter.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Het mengelwerk van de Almanak.

In de almanak is altijd het mengelwerk iets heel apparts. Al die andere dingen, kalenders, rapporten, verslagen, kunnen nu heel interessant en heel goed geschreven zijn, zij kunnen het meest volkomen beeld geven van ons studien- en corpsleven, (ik zeg niet dat dit het geval is), zij blijven toch altijd een zeker officieel iets behouden, zij komen voor, omdat in artikel zooveel van de corpswet staat, dat ze er in moeten komen en missen derhalve geheel het mooi-spontane, dat ik in het mengelwerk vind.

Niemand ter wereld kan je verplichten iets voor 't mengelwerk te schrijven; je doet dat eenvoudig omdat je 't zelf leuk vindt, omdat je wat voelt voor de almanak, wilt helpen om die zoo mooi mogelijk te maken, omdat je wat voelt voor je corps, daaraan wilt geven iets van je beste levensuitingen. Het is niet zoo zeer de kwestie, dat alles daarin zoo litterair goed is; het mooie, het aantrekkelijke van het mengelwerk is juist, dat het allemaal dingen zijn, die je weet dat geleefd zijn, geleefd door menschen om en bij je. Daarom kunnen ook menschen, die buiten ons leven staan zoo moeilijk iets voor ons mengelwerk voelen, zij zien er slechts in meer of minder goed geslaagde proeven van litterair werk van enkele jonge mannen, maar voor hen is het heelemaal niet, het intense, mooie van enkelen die hun sterk leven aan hunne omgeving wilden laten zien, wetende dat ze ook daarin een weerklank van hunne gevoelens zouden vinden.

Ik geloof niet, dat er één tijdperk in ons leven is, waarin we voortdurend zoo intens leven als in onzen studententijd. Het telkens strijden om ideeën en meeningen, het zoo vrij mogelijk zijn om te doen, zooals je overtuiging je ingeeft, het telkens vervallen in de grootste contrasten is slechts mogelijk, zoolang we nog staan buiten de koude groote maatschappij. Niet, dat dit leven ons enkel genot geeft, ook smart, ook strijd vindt men er in, maar juist deze maken het weer tot een meer volkomen leven.

De weerspiegeling van dit leven is het mengelwerk van onze almanak. De een geeft er in zijn blijheid om het leven, de ander zijn smart, een ander weer een sterk levende gedachte, elk wat hij op 't oogenblik het diepst gevoelde.

Waar ons dergelijke dingen gegeven worden, geloof ik, dat het schrijven van een kritiek in den gewonen zin een absurditeit zou zijn. Wanneer iemand naar me toe komt en me de dingen zegt, zooals hij ze heeft gevoeld dan zou het dwaasheid zijn, zijn woorden of beelden te gaan kritiseeren, zijn gevoel is voor mij de hoofdzaak. En hetzelfde is het voor mij met het mengelwerk, ik zoek hierin in de eerste plaats gevoel, eerlijke uiting, niet litterair werk. Ik zal dan ook weer over de dingen zelf spreken dan over de wijze waarop ze geuit zijn.

Weemoedig zijn de twee eerste stukken uit 't mengelwerk, herinnering aan menschen, die in 't afgelopen jaar van ons gingen, getuigend van diepe smart bij hen, die van ze gehouden hebben. Ik vond het een mooi idee van de inzenders om zoo hun aandenken te bewaren.

Héél mooi is Ru's versje: één levensoogenblik van opperste mooiheid. Vooral 't slot:

..... en legt een arm zachtheen
om mijnen hals
en 't schemert lang geleen.

Het is eigenlijk niet iets om er hier over te spreken, je moet het zelf voelen, zacht voor je zelf lezen en dan het slot zoo héél zacht, wegdroomen.

Mooi van fijne observatie is „Een visite”. Het is zoo eenvoudig, zuiver de dingen weergegeven, en toch krijgt alles door de schrijver een geheel eigenaardig cachet en dwingt hij ons de dingen te zien, juist zooals hij ze heeft waargenomen.

Telkens door het mystieke van dat huis, waarin hij nog nooit geweest is, de belangrijkheid van alles wat er mee in verband staat.

Zoo waar is ook, dat op iets uit de werkelijkheid gaan doorfantaseeren, zich geheele voorstellingen gaan vormen; en dan gebeurt er in eens weer wat, komt er een meid of zoo iets en de scherp omlinjende werkelijkheid is er weer terug.

Een paar van de mooiste observaties wil ik overschrijven:
„..... 'thuis dat stil lag in de zon en niets zei.”
„..... rustig bonsde het (hek) met een stille narilling in zijn ijl-en-toch-sterk stavengeheel tegen een schuin in de grond en geverfd verweerd paaltje, dat alles goed vond.

Hoe geheel anders dan J. ziet G. A. de dingen.

J. ziet ze, zooals ze worden in zijn eigen stemming; G. A. staat juist weer geheel onder de invloed van wat hem omringt en zijn stemming komt daarmee overeen. Als het regent en alles somber en triestig om hem is, dan voelt hij ook de druk van 't leven, het ijdele, het vergankelijke van alles en dan zingt hij dat uit in een weemoedig liedje:

..... Pleure mon triste coeur
Tout court, divin bonheur,
Pleure ta triste vie

Maar dan komt een dag van klaterende zonneshijn, van hooge blijheid van alles in de lucht en dan voelt hij, hoe vol, hoe mooi het leven toch is.

..... en klaarder dan de klaarste dag
vulbloede voor mij het geluk
van 't leven, dat nog voor mij lag.”

Heerlijk blij frisch leven is daarin.

S. S. geeft vier sonnetten, die technisch vrij zuiver zijn. Toch weet ik niet of het aanbeveling verdient, in lyriek, denken en gevoelen zoo sterk te verbinden als hier gedaan is.

„Tot een levensstijl” verhaalt ons van een jonge man, die na in zijn burgerschooltijd, de onmogelijkheid van een mooi breed leven te hebben ingezien, en steeds te hebben verlangd, naar het mooie vrije studentenleven, dit toch weer klein vindt en vol conventies, net een sleur als het vorige. Een oogenblik laat hij zich geheel meeslepen in het onbelangrijk studenten gedoe, maar dan wordt de drang naar 't betere in hem toch weer sterker en dan in een oogenblik van stil overdenken van vroegere verlangens, voelt hij, hoe 't leven te mooi is om onder te mogen gaan

in banaliteiten van sleur en gewoonte, ontwaakt bij hem sterker dan ooit de behoefte aan een eigen spher van daden en denken hoog boven 't alledaagsche en dan wordt in hem geboren zijn levensstijl.

Dit is een zeer oprecht stuk en geeft, heel goed, wat ieder die eenigszins diep voelt, die met illusies omtrent het studentenleven aankomt, moet treffen als hij zijne eerste indrukken daarvan ontvangt. Eerst langzamerhand zien we 't mooie vrije van ons leven in, dat niet is het openbare leven waar mos en conventie heerschen, die vooral den nieuweling treffen, maar het vrije intieme leven onder elkander.

Als indruk blijft B's stuk daarom niet minder goed.

Levensverzen van Bob. Reeds de titel is buitengewoon aantrekkelijk. Verzen die zullen geven, uitingen van 't leven! Wat is voor ons toch belangrijker dan 't leven, in al zijn uitingen van blijheid en smart, van handelen en gevoelen? En zoo vormen Bob's verzen een reeks van momenten waar een oogenblik leven, een oogenblik gevoel zich in klanken heeft afgebeeld.

Nu is 't een oogenblik van weeke teerheid, dan een oogenblik van verdriet, dan weer van blijheid en levenslust, soms ook van herdenken en mijmeren, of eenvoudig kijken naar dingen die mooi zijn.

„Stout kindje” is een versje van teere aandoening.

M'n ziel is een heel stout kindje,
Dat z'n schatten gebroken heeft.

Weeke weemoed om wat had kunnen zijn en niet is.

„Slaap zacht”: een heel teeder slaapliedje.

„Kinderen”; herinnering aan een meisje.

Mooi zijn deze regels:

„Toen werd je Dag en ik 'n Druppel Dauw
Die jou al zag in 't bange Lichtebeven...”

„Fantoom” Och waarom zal ik over ieder vers afzonderlijk iets trachten te zeggen. Wie gevoel hebben voor poëzie vinden in deze verzen véél, heel véél te genieten. Laat ik nog enkele mooie regels aanhalen:

„Dood kan mijn liefste niet, — mijn liefste Lied.
Ik zing U davrend in het Rijk der Dooden!”

„Zooals 'n Méiezoen in Wéie staat
Klein geel in Wit in 't waaierend, wiegend Groen,”

„Gij zijt mijn luid, granate, luisterrijke Lied!”

„Liefd' is eeuwig en van alle grond” zou ik in zijn geheel willen overschrijven, zóó wonder mooi is dit.

„De boomen” is ook prachtig.

En dan „Het water” in zijn ontzaglijke plastischheid, is misschien nog wel het mooist van allen.

Geen inzending in de almanak heeft me zoo verheugd als deze.

Fragment van Vr., de geschiedenis van twee vrienden, die elkaar langzaam aan ontgroeid zijn, heeft enkele mooie dingen, maar maakte toch als geheel weinig indruk op mij. Het kan zijn, dat dit hierdoor komt, dat Vr., die een stuk lyriek heeft willen geven, te veel van de eene vriend naar de andere overgaat. Als hij zich op 't standpunt van de eene vriend plaatst, is 't lyrisch onjuist, over het zieleven van de andere te praten.

K. laat ons héél even een klein stukje van zich zien, niet genoeg om hem te kennen, maar toch genoeg om naar meer te verlangen. Hij ziet de dingen mooi en voelt hun mooiheid. „Maannacht” en „In een kerk” zijn beide héél fijn gevoelde impressies. Vooral in 't laatste is mooi het volhouden van de klankenindruk, die 't schitterend zonlicht geeft.

Ik citeer hier een paar mooie regels (het is over 't zonlicht):

„. . . . en klatrend viel en schallen deed zijn lach,
die juichte van nieuw leven, niet te toomen.”

Héél mooi is „Opdracht” van 65. Hoe teer uitgesponnen dat beeld van het kind, dat „op beide handjes draagt zijn liefste speelgoed naar het ouder vrindje.” En dan later in de terzinen:

„Zooals dat kind, wil ik aan jou nu geven
Het mooiste speelgoed van mijn eenzaamheid:
Mijn idealen”

Dit mooie beeld, uitgezongen in een zoetvloeiend sonnet, heeft me een oogenblik van heel teer geluk gegeven.

65. Ziet het leven op eigen wijze.

't Reële leven glijdt voorbij zonder veel indrukken achter te laten; nu geeft het vreugd, dan smart, meer smart dan vreugd. De menschen beklagen wie veel smart, prijzen gelukkig, wie veel vreugd ervaren. Maar noch de levenssmart, noch de levensvreugde is het, die het geluk van 't leven maakt. Het schoonste leeft binnen ons: het droomenleven, wereld van schoonheid en liefde, waarin het hoogste geluk van 't leven ligt.

Zóó was het met hem van wien 65 vertelt. Veel was het leed, dat het leven hem oplegde, maar niet drukte het hem, daar voor hem het droomenleven werkelijkheid was. En hierin zag hij en groeide met hem op een wonderschoone sproke van twee, die elkaar liefhadden. Eerst waren het twee kinderen in bloemenwei, later een prins en prinses, in tooverpaleis, toen dichter en dichteres . . . steeds anders en toch altijd hetzelfde.

Tot zijn droom werkelijkheid werd in liefde van man en vrouw.

Dit was de Extaze.

Maar verder ging 't reële leven; één oogenblik kon het gelijk zijn aan zijn droom, daarna moest het weer anders worden. En toen kende hij de smart van te verliezen, wat hem het liefste was.

Maar, als werkelijkheid gestorven, keerde zijn ideaal als droom terug en gaf hem weer het geluk, het onveranderlijke.

En hij droomde verder.

Ik ben dankbaar voor wat 65 ons hier gaf; ook ik weet in mijn leven oogenblikken dat ik 't geluk vond in schóón uit verbeelding; dat schoon vond ik hierin terug en daarom was zijn stuk mij lief. Maar toch.

Wat waar is ééns is nog niet waar voor altijd. Het geluk, dat droomen geven berust op een als-werkelijkheid-gedachte toestand, die echter slechts in de fantasie bestaat. Dit is een leven op zichzelf, dat men wezenlijk meent te leven, dat dus ook in evolutie moet zijn. Dit was dan ook hier werkelijk het geval, we zien de opeenvolging der verschillende phazen. Maar deze kunnen slechts op een mogelijke werkelijkheid berusten, moeten dus aan de werkelijkheid ontleend zijn. Slechts wie 't leven kent kan in droomen het schoon daarvan terug vinden.

En wie 't leven kent, heeft ook het leven lief en zal niet zijn als hij, dien vreugd en leed van 't leven ongevoerd lieten.

Het mooi van 't leven kan onmogelijk standvastig zijn, dit is alleen de dood. Het mooi van 't leven bestaat dan ook niet op één, maar op oneindig veel manieren. Wie 't leven liefhebben zijn niet geslagen door 't vergroeien van één droom-gelijke toestand, maar gaan mee met 't leven de gang der evolutie.

Strijd heeft in zijne sonnetten gegeven een stuk leven van ontzettende intensiteit. Hij heeft met zich zelf een strijd gevoerd, als slechts weinigen de kracht hebben te doorstaan, daar heeft het gekookt en gewoed, vóórdat hij zeker en bewust zijn levenspad kon gaan.

Aan den eenen kant stond zijne liefde, aan den anderen kant gevoel voor rechtvaardigheid en plicht.

Hoort hoe hij in 't eerste sonnet met zachte woorden zijn liefste tracht te overtuigen, dat zijn willen-leven-voor-de-maatschappij geen beletsel kan zijn voor zijne liefde, deze niet minder groot zal doen zijn.

„Mijn taak is wonderschoon, maar zij kan niet
Een ademtocht van onze liefde smoren
De weg der plicht stoort onze wegen niet.”

Het volgende is een weemoedige klacht om 't verloren geluk, dat niet langer kon zijn.

Nog ééns komt een laatste smeeking om met hem te willen aanvaarden den taak, die hij als zijn levenstaak voelt. Hij moet strijden voor een betere maatschappij, voor meer geluk voor alle menschen, maar kan daarom zijn ideaal, zijn liefde niet even schoon blijven bestaan?

„Al zal mijn strijdgeroep de menschen storen,
Uit hunnen rust — mijn liefde kwijnde niet.”

Dan volgt een zingen van weemoedige berusting; het weten, dat het liefdegeluk voor altijd uit is, dat 't eenige wat overblijft is het herdenken van 't schoone daarvan in droomen; dan komen weer de oude dagen terug:

„ Bij wijlen
Wen ik in eenzaamheid lang heb geleden
Mijn woeste smart, is 't of ik weer ga hooren
Uw minnestem, 'k voel op mijn mond verwijlen
Uw lippengloed

Maar niet heeft hij zijn liefde aan zijn plicht opgeofferd om deze in vruchteloos droomen en klagen te gaan vergeten. Hij gevoelt, dat de plicht gebiedt om niet aan eigen leed, maar aan leed van anderen te denken, en berouw is in hem om 't verzaken hiervan.

Maar dan is ook de zekerheid in hem, overwonnen te hebben en juichend klinkt het:

„Schal luid mijn lied, al zwakheid is verdrongen.

Begroete ons jubellied de dageraad!”

En zóó sterk voelt hij zich nu, dat het herdenken van 't vorige hem als iets onwezenlijks voorkomt; dat hij nauwelijks begrijpt, hoe 't kan, dat hij een oogenblik vergat de schoone taak, die hij zich gesteld had. En in zekerheid van zijn kracht klinkt thans zijn lied, zijn belofte:

„Ik zal niet klagen meer, terwijl ik weet,
Dat er in menschenharten wordt vermoord
De levenskiem van hoogste menschelijkheid;
Dat elke fiere opstand wordt gesmoord
Door hongers grijnzende realiteit.
Ten strijde! want heeft niet mijn oor gehoord
De forsche komst van vrijheids heerlijkheid!”

In „Sproken” geeft T. U. ons eenige uitkomsten van zijn denken. Het zijn van die dingen die je eerst denkt, dat heelemaal vanzelf spreken, maar als je er over gaat nadenken, begin je hun diepte te gevoelen.

V. 't M. geeft één sonnet. Het is de tegenstelling tusschen het jong-spontaan leven van een klein lief meisje en het eigen groot bewust leven, strijdend voor een betere maatschappij. En al benijdt hij ook een oogenblik haar onbewustheid, toch voelt hij zich in zijn strijd, mooier, grooter, sterker.

Het is een flink vers, bewuste uiting van zelfvertrouwen en kracht.

Kinderbal van J. is een heel mooie schets met vele lieve trekjes van fijne observatie.

Eerst het samen-staan-wachten tot er plaats zal komen om te dansen, prettig intiem, wetend bij elkaar te behooren tusschen al die menschen en dan met een klein beetje flirtation elkaar lieve nietigheidjes zeggen. En dan het dansen, alles in 't rond verdwijnende in een waas, slechts háár meer bij zich voelend, samen als in een heel mooien droom.

Tot plotseling als de muziek op houdt weer alles tot werkelijkheid terugkeert, zij beide warm in een benauwde zaal vol menschen.

Nu komen nog een paar minder serieuze dingen: „Serenade”, „'t Rollend spoortje”, „Stout Pietje”; wel leuke dingen om zoo 's even prettig om te lachen. Soms 'n beetje flauw. Het aardigst dunkt mij „Stout Pietje”.

Met een muziekstuk aan welks beoordeeling ik mij niet waag, eindigt het mengelwerk van de 50ste Almanak.

J. F. L.

Over de wenschelijkheid van colleges in 't schijfschieten aan de P. S.

(Pendant van 't artikel in No. 12, 11 Jan. 1900.)

Niettegenstaande den overvoerden rooster der lesuren zal, na 't geen hieronder zal volgen, door ieder weldenkend ingeschrevene, getracht worden bovengenoemde colleges nog ingevoerd te krijgen.

Directe aanleiding van dit geschrijf is een ingezonden stuk in de N. R. Ct. van 21 Januari 1900, Eerste Blad A.

Toen ik dit had gelezen, begreep ik mijn steentje te moeten bijdragen tot 't verkrijgen van „schijfschieten als verplicht leervak op inrichtingen van Hooger, Middelbaar en M. U. L. Onderwijs. „Een woord gericht tot allen

die belangstellen in de verdediging van ons vaderland.”

Dit laatste, in 't stuk tusschen aanhalingsteekens gezet, zeker ten bewijze dat deze fonkelnieuwe tirade niet uit 's schrijvers welversneden pen vloeit, is, dunkt me, overbodig, omdat je gemeenlijk geen feestrede tegen iemand houdt als de zaak 'm niet kan schelen.

Zooveel te gelukkiger kan ik me zelf achten dat 't er echter nog eens uitdrukkelijk bij staat, omdat ik daardoor absolute zekerheid heb gekregen dat de schrijver 't ook tegen mij heeft, want meneeren, ik stel een kolossaal belang in de zaak, zooals nader zal blijken.

„Nimmer heeft een oorlog in zulke hooge mate de belangstelling van ons volk opgewekt als thans met den strijd in het Zuiden van Afrika het geval is.” Dit kan ik niet beslissen. De oorlog van 1870 zal hier anders ook wel met de noodige interest zijn gevolgd. De schrijver bedoelt misschien: Niettegenstaande de Nederlanders met betrekkelijk weinig fondsen bij de Zuid-Afrikaansche republieken betrokken zijn, is de aandacht. . . .

Of eigenlijk, hij bedoelt het niet; hij tracht zich een verklaring te geven.

„Is 't,” vraagt-ie zich zelf af, tevergeefs zoo als blijkt, „omdat er ook bloedverwanten van ons in de gelederen der Boeren meestrijden, of is het wellicht ons aangeboren vrijheidsgevoel, dat het oud-Hollandsche bloed sneller doet vloeien en onze harten met sympathie vervult voor de moedige kampvechters voor vrijheid en vaderland;” — dit moet 't zijn, waarde heer: 't aangeboren vrijheidsgevoel, weet je, in verband met 't oud-Hollandsche bloed (zoo iets als belegen gerstebier begrijp je) — „het valt niet te loochenen dat het zelfvertrouwen en het gevoel van onafhankelijkheid” — zeker, zeker: 1580, de Staten zweren Filips II af; 1590, turfschip van Breda; 1572, de Geuzen nemen den Briel; 1672, vier Staten, vier! begrijp 's an, door ons verslagen; 1813, Willem I landt te Scheveningen; 1830, tiendaagsche veldtocht — „van onze natie een krachtige aanmoediging en steun hebben ontvangen door 't voorbeeld dier stamverwanten, die zoo moedig voor hun beginselen strijden en liever in dien strijd ondergaan, dan dat ze getuigen zijn van de vernietiging dier beginselen.” — Dit is werkelijk schoon gezegd. —

„Doch al mogen wij er ons over verheugen dat er in den lande veel sympathie heerscht en deze sympathie zich op de edelste wijze uit” (lees: dat 's menschen hart zich via z'n beurs uitstort); „dat door 't aanschouwen van dien strijd de beste gevoelens, die in onze harten sluimeren worden wakker geschud” — schudden maar, waarde heer, schudden maar, ze mochten weer 'ns in den dut sukkel —; „al wijst alles er op dat de geest van onze groote voorvaders nog immer in ons midden woont,” — wat al zoo? — „dan moeten we toch niet uit 't oog verliezen dat in den loop der jaren een groote verandering met ons volk heeft plaats gegrepen” — ei kijk — „en dat wij ons op 't oogenblik niet mogen vergelijken met de bewoners der Zuid-Afrikaansche republieken, al zijn ze ook stamverwanten.” — Goddank, we zijn er weer, van denzelfden stam, hoor je wel: van denzelfden stam hoor! Maar die verandering, een groote nog wel, in den loop der jaren kunnen wij niet helpen, nee, nee: — „Hun strijd om 't bestaan, hun levenswijze, hunne sociale toestanden verschillen hemelsbreed met die hier te lande.” — Zoudt u dat heusch denken? —

„De Boer is van jongsaf een soort soldaat, d. w. z. zijn leefwijze brengt mee dat hij er zeer veel aanleg voor heeft, immers de ontberingen, waaraan hij dikwerf blootstaat, de jacht, de strijd met de zwarte bevolking, de schietvaardigheid gepaard aan een hoog gevoel van initiatief, dat door al het voorgaande in zoo hooge mate wordt ontwikkeld, — gelukkig is de Boer een soort soldaat, ware hij een soldaat, hoeveel soldaten zouden er wel in ons klein maar dierbaar vaderland zijn? De ontberingen waaraan ze blootstaan . . . als ze 't daarvan moesten hebben! en het aan schietvaardigheid gepaarde initiatief dat . . . ja nietwaar, in de Spuistraat in Den Haag of op de Witte: spekschietvaardigheid en initiatief voor 't drinken van tien borrels . . . gelukkig, gelukkig, hosanna en juchhei! hij is maar een soort soldaat.

„Ziehier eenige zaken, die tot de meest kostbare van den oorlogssoldaat behooren”. — Wat nou „oorlogssoldaat”? Wat heb je zoal voor soorten? Chocolademelk-soldaat, Spui-en-Veenestraat-soldaat, salon-soldaat, aha! kazerne-soldaat zegt u zoo dank u — „de gehechtheid van den Transvaler aan z'n geboortegrond” enz. enz. „En al kunnen wij met voldoening zeggen” — trots

waarde heer, trots — „dat wij Hollanders met diezelfde edele gevoelens van vaderlandsliefde zijn bezielde” — dat zal waar zijn! — „daar moeten wij toch ook erkennen dat het grootste deel van onze natie slechts zeer weinige van die andere eigenschappen bezit”, — eilaas — „die den Boer van jongsaf tot een practisch veld-soldaat maken,” — oorlogs-soldaat meent u toch?

Na nog een tijdje even juiste als treffende opmerkingen gemaakt te hebben komt schrijver tot z'n doel dat hij „wil samenvatten in de volgende vraagpunten”. (Zeker zooiets als kommapunten en dubbelpunten.)

1°. Zou er genoeg sympathie bestaan bij Jong Nederland voor de verdediging van ons vaderland om voor hunne militaire vorming een gedeelte van hunnen vrijen tijd te offeren?

2°. Zou het niet mogelijk en wenschelijk zijn die militaire vorming (speciaal schijfschieten) als verplicht leervak op hogere burgerscholen, gymnasia en inrichtingen voor M. U. L. onderwijs in te voeren?

3°. Zou het niet wenschelijk zijn onder hen die aan universiteiten studeeren vrijwilligerscorpsen op te richten, of voor zoover die reeds bestaan er een aanzienlijke uitbreiding aan te geven?

4°. Zouden hoogleeraren, directeuren en leeraars genegen zijn om hun steun te verleen aan de verwezenlijking dezer gedachten en deze door woord en daad aan te moedigen?

Hier dringt zich direct 't begrip Vredesconferentie aan ons op.

Zijn Weledelgestreng (de schrijver van een en ander is een infanterie-luitenant der tweede klasse) wil de oefeningen beschouwd zien als „militaire sport”. 't Onderwijs moet op niet te jeugdigen leeftijd worden aangevangen. Schrijver stelt vijftien jaar, wat zoo als grens voor den leeftijd van geprononceerd militaire neigingen mag worden aangenomen, zooals de 10-jarige leeftijd als grens geldt voor de ambitie naar koetsier, bakker of tramconducteur. Ook in verband met het gaan naar de Cadettenschool is vijftien jaar juist gekozen.

„Een hoogst eenvoudige uniform of onderscheidingsteeken,” (ik stel voor: een hoogen hoed met netwerk van goudpapier, veel goudpapier en een pluim van kippenveeren) gedurende de oefening te dragen zou wellicht nut hebben”.

„Juist wanneer de intellectueel beter ontwikkelde jongelieden konden besluiten hierin een voorbeeld te geven” (daar zit 'm juist de kneep) „en hunne kleinere belangen op te offeren aan de grootsche idee die aan bovengenoemd streven ten grondslag ligt, geloof ik dat een zeer groote schrede in de goede richting zou zijn gedaan, — liefde en belangstelling in de verdediging van ons land zouden grooter worden, het leger zou in aanzien winnen” (waarvoor dat altijd er bij gesleept wordt is mij niet duidelijk; mij dacht zoo, dat het aanzien van ons klein maar dapper leger niet noodig had te winnen) „en het zelfvertrouwen der natie zou krachtig worden opgewekt”, (toe te voegen: de snorkerijen zouden reusachtige afmetingen aannemen).

Ik geloof nu dat voor Delft de aangewezen weg is, dat de Commissie tot Behartiging der Studielabelangen zich, liefst zoo gauw mogelijk, met een adres tot de Regeering wende, opdat die de noodige stappen doe tot het benoemen van een hoogleeraar en assistenten in het theoretisch en toegepast schijfschieten. De titularis moet natuurlijk college geven in de voormalige geweerwinkel, wat de indruk van 't geheel niet dan zal verhoogen.

Je moet niet denken dat de schrijfpunt des luitnants af is geloopen, volstrekt niet; er is nog veel wetenswaardigs en vooral 't waardige slot is lezenswaard. Ik verwijs voor verdere bijzonderheden naar de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 21 Januari 1900 Eerste blad A.

R.

DEN HAAG, 22 Januari 1900.

Wat over bon ton enz. aan G. D. J.

G. D. J. Wat ik hier wil schrijven is naar aanleiding van jou „Naar aanleiding...” De kwestie zelf is minder en ik ben je dankbaar, dat je me hebt laten lachen, want 't was komisch, die correct-doende menschen die maar één ding incorrects hadden, n.l. niet te weten waarom ze zoo correct deden en jij daartusschen als 't levende dat altijd

vraagt. Maar dat hoort niet bij den bon ton. „Waarom behoort iets zoo?” is de uiterste vraag van conventiemenschen, daartoe kan alles teruggebracht worden en daar houdt alles op. Dat is de vraag naar de eerste oorzaak. Maar ik wil 't je wel zeggen. Je fout was, dat je je voor wilde doen zoo als je was op dat oogenblik, je fout was dat je een levende was. Doet een mensch mee aan een danse macabre? Als je toch in de onderwereld wilt feestvieren, doe het dan volgens den daar heerschenden bon ton, als geraamte.

Juist over dien bon ton wilde ik 't hebben. Je hebt ook al Mme Thénard, nog wel eerelid van „Vrije Studie,” aangevallen (en tot je eer moet ik zeggen consequent onbontonnelijk) over hare verdediging van den bon ton. 't Was geloof ik Multatuli, die er over klaagde dat we dijken hadden. En als ik nu den bon ton dijken der samenleving noem (wat wel kan, zooals ik hoop aan te toonen) dan ben jij 't op dat gebied met Multatuli eens, doch maar voor een oogenblik. Want hij zegt: dan waren alle polders al dichtgeslibd en hadden we nu geen kosten om dijken te onderhouden. Jij daarentegen bent nijdig omdat die onhebbelijke polders liegen. De dingen zijn onder A.P. en al wat onder A.P. is, moet onder water liggen en de polders zijn groen en dragen huizen en vruchten en koeien, ja geven aanleiding tot boeken om ze zoo te laten: Nederland als Polderland, Polderbemaling ja wat niet al, boeken, die weer zeer goed te vergelijken zijn met: Handboek der Etiquette, Vormen enz. De leugenaars!

Maar denk er wel aan, Multatuli had gelijk: als er geen dijken waren geweest, dan was alles vlakke even hooge weien boven A.P. En als er geen bon ton is dan slibben alle individualiteiten vol tot vlakke gelijkheden even boven 't peil van elkander-verdragen-kunnen en de rest verdrinkt.

Want veel verschillende individualiteiten kunnen als ze zich geven zooals ze zijn niet bij elkaar bestaan; als er niet iets is, dat die individualiteiten verbergt maken ze elkander gelijk in den loop der tijden.

Ik zou mijn poldervergelijking verder kunnen uitspinnen en ingenieurs gelijk kunnen stellen aan professoren de danse et de maintien, maar ik vrees me te verwarren erin en ik wil toch zoo graag nog wat zeggen.

De menschen zijn verschillend door geboorte, door opvoeding, door allerlei omstandigheden, maar ze zijn allen verschillend. Dit is gelukkig en mooi. We komen bij hen en we kunnen door hen de wereld weer heel anders zien, bij den een zien we een gouden wereld van star geluk, bij een ander een jong-groen lachende wereld, bij een ander een grijze wereld van vlakke smart en overal weer anders. 't Verschil van de menschen geeft het goddelijk zoeken, geeft vriendschap en fiere haat. 't Verschil van de menschen geeft het leven en 't geluk.

Maar geluk geeft alleen begrijpen. Daarom kan 't heele zelf niet getoond worden openlijk aan ieder. We moeten 't rein bewaren als een schat, geven alleen aan die 't begrijpen kunnen, aan vrienden of wanneer 't sterk is in oogenblikken van haat. Wat we niet begrijpen daarvoor zijn we bang of we haten het. Wanneer allen zich gaven zooals ze waren dan zouden langzaam allen gelijkvormig worden, overal 't gelijke zijn en dit is de dood. Maar bon ton en conventie doet om alle karakters een omhulsel en 't scherpe wondt niet, 't scherpe wordt ook niet stomp geslepen maar onder 't gelijke kleed van correct doen voelt en denkt een mensch, zijn de schatten van leven.

De bon ton bewaart de individualiteit, wat het hoogste is en zonder bon ton zou toch de omgang van menschen dezelfde zijn, zouden toch de individualiteiten afgeslepen zijn tot langs elkaar glijdende en niet-wondende gelijke karakters maar onder 't gelijke kleed zou de gelijke individualiteit zijn, en de dood zou heerschen.

De bon ton is een taal, waardoor de elkaar vreemden elkaar verstaan. 't Zijn de symbolen, die wij gebruiken tegen ons onbekenden en dus niet-vijandigen en niet-vrienden. Symbolen die niet altijd mooi zijn of zuiver, maar die we begrijpen. Waarom zouden we die taal niet gebruiken. Gebruiken we geen andere talen ook, talen die mooie klanken hebben voor dingen die we haten, die stroeve klanken hebben voor wat ons 't liefste is?

Zien we in de gewone spraak de klanken voor werkelijkheid aan? 't Zijn immers overeengekomen namen, die wel sommigen voelen en oorspronkelijk wel zeiden wat men meende. En alleen als men elkaar heel goed begrijpt dan zal men 't spreken in de juiste klanken begrijpen, dan zal men gedichten meevoelen.

(Vervolg zie Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 25 JANUARI 1900.

En in den bon ton is 't ook zoo. Men zegt dingen waarvan iedereen de beteekenis weet, en niemand opvat als waarheid, altijd als symbool. Men doet dingen die laten zien dat men die spraak spreken kan. Waarom zou 't liegen zijn, woorden te gebruiken waarvan ieder de juiste beteekenis of de beteekenisloosheid weet? 't Wordt alleen liegen als de mensch zich zelven geven wil en dan den bon ton gebruikt. Dat is als een die in gedichten woorden uit handelsbrieven bezigt. De bon ton dient dan om zeer verschillende menschen elkaar te doen begrijpen.

Maar wee die 't symbool als werkelijkheid opvat, hij heeft zijn zeker komende smart aan zich zelven te wijten; slecht is hij niet.

Wel slecht is hij die om 't symbool de werkelijkheid vergeet. De bon ton is noodzakelijk, maar een noodzakelijk kwaad. Waar ze gemist kan worden daar moet ze weg, daar moet 't leven komen. En dan die alleen nog maar 't symbool kent, die zijn mensch-zijn zoo verborgen heeft, dat hij het niet meer kent en ook in anderen den mensch niet kennen wil, die dienaar geworden is van den bon ton, die heeft gezondigd tegen 't leven. Dof en dood conventie-mannetje die correct doet, correct alleen, die gestraft moest worden door 't leven en geslagen en dan weer meegesleurd in bacchantenstoet en dan omhelsd worden door 't leven — en die correct moest doen!

Ziet, het leven is. En 't leven in ons dat is ons zelf; dat is onze individualiteit. We moeten levend blijven en door 't noodzakelijk kwaad van conventie heen moeten we ons zelf blijven. Want: wees u zelf is de eerste eisch.

Wees u zelf; dit hooge gebod is verformfaaid en door 't slijk gesleurd. Niet die den bon ton gebruiken zondigen er tegen, maar die slaven zijn van den bon ton, maar ook die maar raak leven, die doen wat hun wil hen zegt, zondigen. Want zij zijn zich zelf niet. Ik zal je eens wat vertellen.

In een dorp omgeven door bergen woonde een jongen. Die ging eens wandelen met zijn vader en deze vertelde hem dat de aarde bol was. Maar de jongen wou 't niet gelooven: „de aarde is net als een kom, dus hol, kijk u maar.” Ze wandelden verder en kwamen op een hoog vlakketje. „Neen vader de aarde is plat” zei toen de jongen en weer verder vond de jongen de aarde toen bol, en eindelijk: „Vader ik kan er geen oog meer op houden, hoe de aarde is.” Later heeft de jongen ingezien dat de aarde een bol was.

Zoo als die jongen zijn de spontaan levenden, wel aardig, en naief, ook beter dan die op gezag gelooven, maar niet verstandig. Ze willen zijn zoo als ze op een oogenblik willen en zeggen dat ze dan werkelijk zich zelf zijn. Zoo zijn ze op een oogenblik, juist als de aarde op een oogenblik hol of plat of bol lijkt, maar grooter is hun individualiteit. Hun zelf is niet het begeertetje van 't oogenblik, 't zelf dat is dat heele groote en moeilijk te vinden iets in ons. „En wie zich zelf wil zijn, moet eerst zich zelf kennen.” Niet het willen van nu, maar het groot-sche wat ten slotte de som van alles is. Ken u zelf en wees dan u zelf. Maar dit is moeilijk en kost strijd, maar ook hier is weer de conventie die ons beschermt. Want wie openlijk met zich zelf over zich zelf strijdt, op dien zullen de anderen invloed hebben, maar die strijdt in 't verborgene die zal vinden wat hij zoekt.

En als de vorm van 't zelf gevonden is dan zullen onze daden over de aarde gaan verschillend en toch één als kinderen van een zelfde zelf.

Eén groote wijsheid zal ons doen zijn, als een sterk man die wel weet wat hij doet en kalm is zullen we over de aarde gaan, doende met breede gebaren, levende, niet meer 't onregelmatige leven van de jeugd maar 't gelijke en grootsche leven van ons zelf. Als we ons zelf kennen alleen, kunnen we sterk zijn. De conventie en bon ton kan ons helpen ons zelf te zoeken, juist door al de begeertetjes van 't oogenblik te verbergen, maar de groote drijfveeren te zoeken. De conventie kan dus helpen ons zelf te blijven, want de verschillende individualiteiten kunnen niet zooals ze zijn te zamen bestaan, zonder te wonden en ons eigen te verzwakken. Dit vind ik 't goede en noodzakelijke in conventie en bon ton.

Nog iets: er was eens een andere jongen, ook in dat dorp, die wandelde ook met zijn vader en die begreep

heel goed dat de aarde rond was. Dat was dus een verstandige jongen. En toch, ik houd veel meer van dien lieven naieven jongen, die 't niet begreep.

v. d. B.

Uiting.

Jonge, ja! daar moest noodig een stukje over geschreven worden. 't Kon gemakkelijk! de kwestie over 't gehalte der tooneelstukken en de diës-rede. 'n Beetje vlegelen, een paar malen 't woordje „leuk”, van Jan en Texje schrijven; dát zou wel pakken, wel geplaatst worden. Misschien nog wat polemieken. Helaas 't kwam niet. Dan er nog maar eens op terug komen. Net doen of de lui het erg belangrijk vonden en schrijven dat ze 't niet begrepen hadden en dan zou 't zeker wel komen, en dan de naam bekend maken en dan had hij dat gedurfd, allemaal.

Wanneer iemand een stuk niet begrijpt en dat zegt, leg hem dat dan uit maar mondeling, men is in een weekblad anders vervelend voor de anderen.

Niet begrijpen? Dat ding?

Wat 't schrijven of de uiting in 't algemeen betreft, deze is zeker aan voorwaarden verbonden. 'k Stel me voor, dat de uiting bestaat om door de menschen begrepen te worden; 't geschrevene door 't verstand of 't gevoel, 't beeld of de schilderij door 't gezicht, de muziek door 't gehoor.

Iemand, die zich uit, nu, heeft een verheven idee, of hij heeft 't niet; over 't laatste geval spreek ik niet, maar wil het voor de volledigheid noemen. Twee gevallen, met hunne gewone overgangen, zijn mogelijk.

Hij schrijft, schildert of musiceert zóó, dat alleen zij, die dicht bij hem staan hem kunnen begrijpen en het verheven idee kunnen constateeren. Is het nu voor die menschen van erg veel nut? Zeker, maar niet zoo heel veel, want ze hadden immers een dergelijk standpunt. Hij kan zich echter ook zoo uiten, dat hij een oneindig ruimer kring van hen, die zijn uiting lezen, zien of hooren dwingt dat idee te begrijpen.

Het eerste zou ik schetsen kunnen noemen; iets waarvan de kunstenaar later zelf veel nut kan hebben; 't andere is de werking, waardoor kunststukken in de wereld komen. Ik noem dit om de volgende reden.

Met de Nieuwe Gids aan 't hoofd, gaan ook onze jongeren dergelijke schetsen uitgeven. (Zie o. a. Almanak 1899. Gedeelten in Eros.) Schetsen, die eenvoudig nooit als kunststukken beschouwd kunnen worden. Ze moesten niet zijn uitgegeven!

De redactie had het terug moeten sturen, zeggende: „Maak er eens goed Hollandsch van, zoodat bijna iedereen er toe gedwongen wordt, tot dat verheven idee te komen. Kun je 't niet doen, bewaar 't dan tot je 't wel kunt opdat je 't idee niet verliest.”

Nu is Jeugd het kwijt en kan het nooit meer verbeteren.

Schreef Goethe zoo? Of Shakespeare? Vondel misschien?

Zou er tegenwoordig niet veel gemakzucht in 't spel zijn ook?

De Nieuwe Gids heeft het paadje een beetje geveegd en nu loopen Jan en alleman er over; ze maken er misbruik van. Ik heb eens in dit blad iets van de Rembrandt-tentoonstelling gelezen. Iemand schreef daarin dat de Grauwtsjes eigenlijk 't mooist waren.

Als kunststukken, uitingen, zijn de Nachtwacht, Staalmeesters, 't Bruidje ja de Portretten en Geslachte Ossen hooger. Alleen weer om dat dwingen. In de laatste dwingt ons de groote meester allen door tooverachtige compositie de making van het licht, het goddelijke licht te begrijpen, terwijl men hoog moet staan als begriper, om te vatten wat Rembrandt nu precies in die Grauwtsjes wou leggen. Hij zal ze zelf ook slechts als een schets beschouwd hebben, gemaakt alleen voor zichzelf, om er later een groot stuk uit te maken.

In het D. S. C. en het Weekblad zijn de woorden „niet begrijpen” tegenwoordig in zwang doordat de lui, die werkelijk hooger staan, dan 't gewone peil, die gebruikten.

Als Jeugd zegt over zijn Eros: „Je begrijpt me niet”, wanneer iemand hem er over spreekt, dan kan dat heel juist zijn; maar zoo'n toeschouwer maakt gretig misbruik van die, vóór hem genoemde woorden, alleen om ze te ge-

bruiken en zodoende aan zijn stuk hetzelfde geheimzinnige te geven, als aan dingen, die ons werkelijk te hoog zijn.

Welnu, hij zegt, dat velen 't niet begrepen hebben, maar maakt 't ons niets duidelijker.

't Gaat ons te hoog, hè?

'k Zal trachten 't wat begrijpelijker te maken.

'k Stel me voor, dat iemand schrijft, omdat hem een genot is, aan de menschen iets weer te geven, wat hij zelf heeft beleefd. 't Kan soms zijn, dat hij een mooie indruk weer geeft, dat hij na eenigen tijd studeeren of denken tot een of andere conclusie komt, of dat hij zijne verontwaardiging over iets verkeers lucht geeft.

In elk geval is juist 't genot voor hem, te denken, de menscheid iets van waarde te geven. Zie de sproken eens in onze Almanak 1900; mij dunkt de schrijver moet veel plezier gehad hebben, toen hij tot die conclusies kwam. 't Komt alles zoo juist uit! Niet dat zoo iets juist waarde moet hebben; och, dat is zoo betrekkelijk; naar de schrijver behoeft slechts te denken dat 't waarde heeft.

'k Twijfel nu sterk of die toeschouwer dat gevoel gehad heeft en zal trachten, die twijfel duidelijk te maken.

„Slingerende melkorganen”, wat een laag egoïsme schuilt er in, te laten zien, dat men dat durft schrijven, dat in een blad durft plaatsen. Wat een geestigheid! Wat is er veel mee bereikt! Over 't litterarisch mooie er van; 'k weet niet, maar ik ben nooit aan melk herinnerd bij zulke gelegenheden.

Gauw even schrijven, dat de voorstanders van de gebruikelijke feestviering net zoo min er dat aan hadden als de anderen, dat de boel half was. 'n Gemeenplaats; het was reeds op de kroegvergadering waar de ontwerpen voor de viering behandeld werden, ter loops opgemerkt, als vermoedelijke gang van zaken.

Of de boel half was? Hier ga ik niet op in, omdat de standpunten, waarvan we het kunnen beschouwen zoo ontzettend verschillend zijn; wèl zal ik betoogen, dat het beter was dan vroeger.

Wat was naar 't idee van den toeschouwer „de „leuk” brutale uiting”? Wat „het zich krachtig toonen in heel zijn ruw wezen.” Niets, dan beredeneerd overleggen, hoe we, met een soort van studentenair, toch nog wel zesde rangs dilettanten op de kroeg durfden halen.

Zie! dat beredeneerde is zoo valgelijk; en dan nog, wanneer er lui zijn n.l. Theo van der Waerden en Rühle, die verklaren zich er aan te ergeren, om er dan nog voor te pleiten, dat is nog veel misselijker. Ik vind, al is men er ook voor, dan moet er toch gezegd worden: „Als er iemand tegen is, dan is 't natuurlijk uit.”

Wat een enorm verschil! Als je eens samen gezellig aan tafel zit en iemand zegt: „Wie gaat van avond mee naar Rotterdam” en dat je een uur later Pfläging uit loopt en Flora in en zoo vervolgens of dat een kroegvergadering uitmaakt 't ruwste nu eens binnen de muren der sociëteit te laten zien. Er werd, notabene, ook nog iemand zoo half en half ter verantwoording geroepen op genoemde kroegvergadering, omdat hij in Flora was gezien en tegen de gebruikelijke viering was. 'k Meen dat dat huichelarij genoemd werd.

Wat de toeschouwer met dat „half” echter op 't oog had. 't Was om met een gemeenplaats iets interessants te doen en zoo 't stuk geplaatst te krijgen. Eveneens zoo met het bekende gezegde „leuk officieel.”

Hoe onwaar is het: „Typisch dat 3-tal in 't midden. 3-tal? Heintje Strick is daar; H. Strick van Linschoten en, misschien, omdat hij dien avond toch niet aangewezen is om te spreken, zie ik alleen een 2-tal in 't midden, dat zijn Tex en van der Waerden. Strick van L. hoort niet bij de hoofdvertegenwoordigers dier avond, bij de anderen. Dat „heusch” begrijp ik niet.

Twaalf slagen hadden geklonken; goed geteld! Ik raak altijd de tel kwijt. De eerste slag maakt een eind aan mijn gesprek; tijdens de paar volgende kijk ik naar de lui, die de lampen uitdraaien en dan wil ik tellen, maar ben de tel kwijt. Elk jaar zoo met mij, hoor! Of het nu elf of twaalf slagen zijn, de „indrukken op de kroegdiës” zijn voor mij 't zelfde. Was dat „twaalf slagen” misschien een aanloopje om op de diësrede te komen? Waarom het: „uren, dagen enz.” niet even genoemd? Dat hoorde er toch ook bij. Bij indrukken heeft men geen aanloopjes; neen, 't was eenvoudig niet gevoeld, 't was maar neergekwakt, alweer, om iets geplaatst te krijgen.

Wat nu komt is waar; maar waarom, dat penibele nog eens op te visschen. Ik weet niet wat genot het nou is, om dat in een studenten weekblad te schrijven. Wat goeds

wordt dáár nou mee gesticht? Noch Tex, noch de lezers hebben er eenige baat bij.

In Tobias Bolderman komt vóór, dat iemand tegen een vrouw zegt, dat haar vader niet goed bij 't verstand is. Zij zegt daarop heel goed: „Nu, dat behoef je nu juist niet aan mij te zeggen!”

Heusch toeschouwer, zwijgen is ook een kunst; maar als 't geplaatst kan worden in een blad, zeker, dan is de verzoeking van schrijven wel eens wat groot.

Wat een durf te schrijven: Arrem, arrem Texje en wat is 't woord arm mooi verdraaid; wat een geest! Zeg, zou iemand die het stuk voorlas: arm en arrem verschillend uitgesproken hebben in dit geval? Hij heeft geboft, dat 't geplaatst is; volgens een redactioneel stukje; nou! dat dacht ik ook direkt.

Wat zal er nu gebeuren?

De toeschouwer zal zich de volgende keer bekend maken en de groote durver en litterarikus treedt op, op 't corps-tooneel. 'k Zal hem, quasi, omdat hij in zijn beide stukjes onbekend had willen blijven, vragen of hij zijn naam niet bekend wil maken, maar in werkelijkheid om het overzetten van zijn bedoeling tegen te gaan vanwege het optreden. 'k Wil wedden, dat hij 't toch doet, want 't is zijn plan. Hij zal echter zien, dat 't niet om hem is geweest — dat hij voor mij een fictieve persoonlijkheid is. Ik wou maar een voorbeeld hebben, als reden van mijn schrijven, nu was dit gemakkelijker dan over een stuk van een bekende. Speciaal hiervoor ben ik hem dus dankbaar.

't Doel namelijk van dit schrijven is geweest iets te bespreken, dat in de geest van dit blad ligt. We hebben nu toch de dagen van v. d. Gon Netscher, toen 't blad nog in zijn prille jeugd was, achter den rug. 't Wakker schudden door Netscher was noodig — toen, maar nu niet meer; 't expres willen geplaatst zijn moet een einde nemen.

Wat geeft ons 't volgende stukje een veel prettiger stemming, al voel ik bijv. niet dat de woorden „vies gedecolleteerd”, zoo even bij de neus langs opgemerkt, eenig nut hebben.

Degene, die de gedachte vies er bij hebben, 't valt niet te ontkennen, hebben een lage gedachte, lager dan die van iemand anders; en waarom moet nu juist die lage gedachte weer in zoo'n blad? Is 't misschien bedoeld: leelijk, niet aesthetisch? Zeg dat dan! Waarom houdt de redactie, zoo'n gedachte-stoppend woord er niet uit?

Dat de woorden terloops worden genoemd, en eigenlijk geheel niet in de geest van 't stuk tehuis hooren, verontschuldigt G. D. J. eenigszins, omdat daaruit blijkt, dat hij het niet om het plaatsen heeft gedaan, zooals bij de toeschouwer, die zijn fort van dergelijke uitdrukkingen maakt.

De badkuip van Gratama en het „Wien Neerlandsbloederen” van v. d. Waerden zijn van die flauwe, dingen. 't Eene geeft zelfvoldaanheid, die er uitspreekt; 't andere is zoo gewild geestig, dat het de geregelde gedachtengang stopt en die een oponthoud laat ondergaan. Zodoende wordt 't doel van 't schrijven eenigszins vergeten en de algemeene indruk verzwakt. Geen nut dus.

Er zijn nu toch te veel stemmen al tegen 't blad opgegaan en te vaak heeft men hooren zeggen: „Ik abonneer me maar weer op de Minerva”, omdat men tegen dat aanhoudende vlegelen, dat per slot van rekening alleen je je goed humeur ontnemt, gekant was; dat het heusch niet zoo gek van de redactie zou zijn als zij eens van dat hooge standpunt afkwam, waar ze vroeger eens heen geleid is.

Men ziet met een glimlach aan, dat anderen het laddertje opklimmen aan de hand van hun geleider; maar doet natuurlijk zelf niet mee. 't Is beter zich eens af te vragen, „zou er misschien ook een betere manier zijn om een blad te redigeeren?”

Het stukje aan den toeschouwer door A. (redacteur), deed mij in 't begin bijzonder veel genoegen, maar toen ik verder las en merkte, dat 't weigeren van 't stukje alleen gebaseerd zou zijn op 't niet onderteekenen van den inzender, kreeg ik toch een spijtig gevoel.

Een excuus, dat 't niet anders kan, onmogelijk! Ik verwijs naar de Propria. Al worden er niet zulke goede stukken ingezonden als in Amsterdam, de geest, ligt geheel in handen der redactie.

Het quasi-waarheidslievend doen, onaangenaam, zonder nut of doel; dat moet er uit!

R. KLEIN.

De taak der redactie is tweeledig. Zij bestaat uit

administratie aan de eene en het uitoefenen van kritiek aan de andere zijde. Over onze opvatting van dit laatste deel valt de heer Klein ons aan.

De redactie heeft haar taak in deze steeds zóó meenen te moeten opvatten, dat zij plaats gaf aan iedere eerlijke uiting, die met voldoende zeggingskracht was gesteld om begrepen te worden.

Waar persoonlijkheden voorkwamen heeft ze steeds geeischt, dat de inzender zijn naam onder het stuk plaatste en waar ze dit niet deed, heeft ze een fout begaan.

Wanneer iemand zijne ideëen door eenige min-conventioneele uitdrukkingen te gebruiken beter meende te kunnen typeeren is dit voor de redactie derhalve (mits zekere grenzen door haar te stellen niet overschrijdende) nooit een reden geweest een stuk te weigeren en meent zij ook niet, dat het op haar weg ligt hiervan af te wijken.

Ons blad moet de vrije uiting blijven van allen die iets over ons leven te zeggen hebben, het opleggen van een dwang, om dit in een zekeren vorm te doen, zou de vrijheid van die uiting slechts kunnen beperken.

REDACTIE.

Het Islamisme

door DR. R. DOZY.

3de druk, herzien en bijgewerkt door M. H. W. VAN DER MEIJ.

Dat een 3de uitgave noodig was van Dr. Dozy's beroemd werk kan een verblijdend feit heeten, in zooverre die uitgave blijkt geeft van een vermeerderde belangstelling in een uiterst interessant godsdienstig stelsel ook bij hen, die dien godsdienst niet bestudeeren als vak, als wetenschap, maar zuiver als belangwekkend maatschappelijk verschijnsel. Want buiten hen, die den Islam bestudeeren als wetenschap, zijn er o zoo weinigen, die iets afweten van den godsdienst, die door meer dan honderd en vijftig millioenen menschen wordt beleden.

Enkelen zijn er, die weten, dat daar ginds in Arabie, voor 1300 jaar een profeet is opgestaan, die predikte, dat allen, die niet in hem geloofden honden en verdoemd waren en dat er in den hemel houri's zijn, maar de kennis der meesten reikt zelfs niet eens tot die „elementaire" (!) kennis. Maar van de ontwikkeling van dat godsdienstig systeem, van den strijd om 't vrije denken, daar ginds in 't Oosten in de middeleeuwen gestreden, van de verfijnde beschaving der Arabieren, door wie, wij, Westerlingen, Plato en Aristoteles leerden kennen, daarvan heeft bijna niemand begrip. En om daarvan een denkbeeld te krijgen, is de lezing van Dr. Dozy's werk uitstekend geschikt. Een wetenschappelijk werk, in populair vorm geschreven, in bevattelijke, aangenamen stijl en bovendien in onze eigen taal is iets heel zeldzaam en het bestaan van zoo 'n, ik zou bijna zeggen standaardwerk, wordt m. i. te weinig geapprecieerd. Toch hebben ook reeds vrij wat bevoegder personen dan ondergeteekende over dit werk in gunstigen zin geoordeeld. Ik wil bv. slechts noemen den beroemden Islamkenner von Kremer, die zich in zijn beroemd en bekend werk: *Die Geschichte der Herrschenden Ideëen des Islams* er zeer gunstig over uitliet: „Dozy in seiner trefflichen Geschichte des Islams: *Het Islamisme*” blz. 156 en bovendien het boek telkens en telkens citeert.

Juist en bijzonder scherp vind ik de analyse van Mohammads fysiek en psychisch wezen. Het valt zich gemakkelijk in te denken in den toestand van den visionair, die eerst innig overtuigd van zijn roeping, alle smaad en vernedering moedig draagt, maar zich later, toen zijn leer gezegepraald had, liet leiden door de inblazingen van zijn hartstochten en zijn godsdienst, bij de toenemende wereldlijke macht vervormde in religieus-politiek systeem. En juist het dubbele karakter, dat de Islam draagt van godsdienstig stelsel en politiek verschijnsel maakt de bestudeering uiterst belangwekkend. Want de godsdienst van Mohammed biedt zulke belangrijke en vooral zulke eigenaardige verschillen aan, met de meeste ons bekende godsdiensten, dat de moeite van een studie ruimschoots vergoed wordt door het ruime veld van wetenschap, dat zich opent en het inzicht, dat men krijgt in den gedachtenkring van een tiende deel der menschheid.

Bijzonder interessant, zoowel wat inhoud als behandeling

betreft, is het hoofdstuk over de sekten, met name die der Motazelieten, de voorstanders van het vrije denken, die leerden, dat God de menschen niet straffen of beloonen kan, omdat zij doen wat over hen is bepaald. Acht eeuwen later werd in het Westen de praedestinatie gepredikt als iets nieuws.

En na in eenige forsche, krachtige trekken den Islam te hebben geteekend, gaat Dozy over tot de mystiek. Geen godsdienst is er nog geweest, die zich geheel zuiver heeft bewaard, daar schijnt iets te moeten worden bijgemaakt door de groote gemeente en dat is de mystiek, in den Islam bijzonder eigenaardig.

En nu iets speciaal over dezen 3den druk.

De herzieningen bepalen zich overal tot details, behalve in het laatste hoofdstuk: De Tegenwoordige Toestand. Een groote verbetering daarin is de korte beschrijving van den toestand van den Islam in onze eigen bezittingen, die de voorgaande druk geheel mist.

Belangrijk is ook de aanvulling ten aanzien van den opstand van den Mahdi in den Aequatorialen Soedan, de treurige geschiedenis van Charles Gordon, en de onlangs plaats gehad hebbende herovering van Khartoum.

Een zeer groote en welkome verbetering, waardoor het werk veel aan waarde heeft gewonnen, is het aangeven van bronnen aan den voet der bladzijde. De heer v. d. Meij bewees daardoor hen, die iets dieper in den Islam willen doordringen een grooten dienst.

Jammer is 't, dat de heer v. d. Meij het werk niet op eenige plaatsen heeft uitgebreid. Ten aanzien van het Mohamedaansch Godsbegrip, de Angelologie en de Aeschatologie hadden eenige uitbreidingen kunnen worden ingevoegd, die zeer goed in het kader van het werk hadden gepast. Ook van de thans heerschende 4 orthodoxe scholen wordt maar terloops gewag gemaakt, terwijl van de verschillende juridische Autoriteiten in 't geheel geen gewag wordt gemaakt.

C. WELTER.

Bibliotheek Sociëteit Phoenix.

Nieuw aangeschafte Boeken.

- G. VAN HULZEN. Zwervers.
HENRI BOREL. Een droom.
BOUTÉ DE MOUVEL. Jeanne d'Arc.
W. F. STEAD. Are we in the right.
" Shall I slay my brother Boer.
" The scandal of the African committee.
" The truth and the war.
M. TREUB. Een Lijden.
VAN NOUHUYS. Dageraad.
CYRIËL BUYSSE. Te Lande.
P. VERLAINE. Poètes Maudits.
WILLIAM NICHOLSON. The square Book of animals.
JOHN GRAND—CARTERET. John Bull sur la sellette.
SARAH GRAND. The Beth Book.

Berichten en mededeelingen.

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

Gekozen tot Secretaris van den Senaat: J. J. CANTER CREMERS; tot Thesaurier: W. C. G. H. BROEKMAN.

Verkiezing van 2 Commissarissen:

Donderdag en Vrijdag, 25 en 26 Januari.

Eventueele herstemming:

Maandag en Dinsdag daaropvolgende.

Volgens hoofdstuk V, art. 19: zijn de leden van 't Corps, welke ingeteekend hebben op den Almanak daarvoor gedurende hun lidmaatschap verbonden, al zijn ze ook eenigen tijd geen corpslid geweest.

Wie in dit geval verkeeren en dit jaar nog niet hebben geteekend, worden er aan herinnerd, dat dit kan geschieden bij den boekhandelaar WALTMAN.

Het comité der feesten van de „association des élèves des Ecoles Speciales de l' Université de Liège" maakt bekend, dat de feesten ter eere van de XXe jaardag van hare stichting zullen plaats hebben op 9, 10 en 11 Febr. a.s.

Het roept de leden van het D. S. C. op met hen feest te vieren!
Zegt het voort!

Correspondentie.

W. C. De redactie dankt U voor uwe belangstelling.

Het S.-W. is echter slechts te beschouwen als een plaats van uiting van het studentenleven en wat daarmee in verband staat. Stukken, die de belangen van willekeurige zaken of personen voorstaan, zijn derhalve in ons orgaan misplaatst.

Blijven liggen voor het volgend nummer:

Apollo-dasia.

In de schemering der nieuwe tijden.

ADVERTENTIEN.

HOTEL „CENTRAL.”
CAFÉ. WIJNHAVEN 7. RESTAURANT.
Plats du Jour van 12—2 uur. Gelegenheid om te Dineeren van 5—7 uur.
Ook bij abonnement kaarten verkrijgbaar, geldig voor 10 Diners.
LEVERING VAN SOUPERS, DINERS, KOUDE EN WARMESCHOTELS ENZ. ENZ.
Te verkrijgen: Münchener, Trappisten, Pilsener en Gerstebier.
Ook per fust en per flesch, met bijlevering van kraan en potten.

Priester **DAENS**

SPREEKT

Vrijdag 26 Januari,

's avonds 8 ure,

voor de Vereen. Algemeen Kiesrecht,
in het Gebouw „De Gemeenschap,”
(AGNETA-PARK.)

Entrée 25 Cents. Voor Werklieden 5 Cents.

AANBEVOLEN:
OVERVOORDE'S BESCHUIT.
OUDE DELFT 80.

Bij **Æ. E. KLUWER**, Deventer, verscheen thans ook:
OPLOSSINGEN

DER
Wiskundige Opgaven

van de Examens B

DER
Polytechnische School te Delft,
met nieuwe opgaven

DOOR
G. J. VAN DE WELL.

2e DEEL.

Examens B₂.

Prijs f 5,25.

Bij **H. D. TJEENK WILLINK & ZOON** te HAARLEM
verscheen:

Prof. **R. DOZY**,

HET ISLAMISME.

DERDE DRUK.

Herzien en bijgewerkt door

M^r. H. W. VAN DER MEY.

Prijs ing. f 2,90; geb. f 3,40.

In een uitsluitend daartoe ingericht gesloten huis, op het Oude Delft, wordt gelegenheid aangeboden om

Koffie te drinken en te Dineeren.

Uitstekende keuken. Adres Bureau van dit Blad.

VOORHANDEN bij den Boekhandelaar
J. WALTMAN Jr.,

Het zoeven verschenen:

DE ECONOMISCHE THEORIEN
van **KARL MARX.**

Populair uiteengezet en toegelicht door **KARL KAUTSKY.**
Vertaald uit het Duitsch door **J. F. ANKERSMIT.**

Prijs f 1,25.

HAAGSCHE KUNSTKRING.

VERLOTING

van Schilderijen, Aquarellen,
Beeldhouwwerken en andere
Kunstvoorwerpen.

Te houden met toestemming van **H. M. DE KONINGIN**,
verleend bij Kon. Besl. van 18 November 1899, N°. 75.

Bewijzen van Aandeel à f 2,50
voor DELFT verkrijgbaar bij den Boekhandelaar
J. WALTMAN JR., Binnenwatersloot 33.

CORPSBEELD.

IN DEN TECHNISCHEN BOEKHANDEL VAN
J. WALTMAN JR. LIGT TER TEEKENING EEN
INTEEKENLIJST VOOR HET NIEUWE
CORPSBEELD.